

minősítést, vagyis az eredeti cselekményért való felelősséget teljesen ki nem zárhatja.

A kártokozó cselekményt nem expialja az a tény, hogy következménye később megszűnik, egyrészt azért, mert a kártérítés alapja maga a cselekmény, másrészt azért, mert a személyiség értékének csökkent volta, az eredmény fennállása alatt ténylegesen megvolt és ha később meg is szűnt ez az eredmény, a tényleges fennállása tartamára korlátozódó felelősséget ki nem zárhatja.

Dr. Fonyó György

Marhalevél és az állat tulajdonjoga. Az 1928:XIX. t.-c. az állategészségügyi törvény 5—7. §§-ai bizonyos állatokra (ló, szamár, öszvér, szarvasmarha, bivaly, juh, kecske, sertés) marhalevélkötelezettséget írnak elő. A törvény felhatalmazása alapján kiadott 35900/1929. F. M. sz. rendelet (Pénzügyi Közlöny 1929. 223. skk. 1.) kimondja, hogy a marhalevél közokirat, amely az arra jegyzett állatra vonatkozó tulajdonjogot és a kérdéses állatra vonatkozó állategészségrendőri szabályok megtartását igazolja. Arról nem szól a rendelet, de magától értetődik, hogy mint minden közokirattal, úgy a marhalevéllal szemben is van helye ellenbizonyításnak; ahogy az ingatlanok lehet telekkönyvön kívüli, úgy az állatok is lehet — *sit venia verbo* — marhalevélen kívüli tulajdonjoga. Következik ez a húsforgalmi adóról szóló 1929:XXVIII. t.-c. 3. §-ából is. A szakasz első bekezdése szerint ugyan elsősorban a marhalevélen szereplő tulajdonostól kell követelni a húsforgalmi adót, a második bekezdés azonban kimondja, hogy az esetben, ha a marhalevélen nem is szerepel a „tényleges tulajdonos“, úgy ő az adóért a marhalevélen szereplő nem tulajdonossal együtt (az utóbbi nyilván büntetesképen) felelős.

A marhalevél magánjogi jelentősége az, hogy a maga bizonyító erejével épp úgy feleslegessé teszi a tulajdoni perben a *probatio diabolicat*, mint az ingatlanra nézve a telekkönyv. Márcsak ezért is megérdemlik az idevágó közigazgatási szabályok, hogy a civiljogász velük foglalkozzék.

A marhalevélkötelezettség alá eső állatokról nem kell az 1928: XIX. t.-c. 5. §-a és a fentidézett földművelésügyi miniszteri rendelet (az alábbiakban: R.) 11. §-a szerint minden körülmények között marhalevelet kiállítani, hanem csak akkor, ha az állat élők közti elidegenítés vagy örökölés tárgya, ha azt más községbe, állatvásárra, kiállításra elhajtják, közfogyasztásra levágják,

vagy annak tulajdonjogát bírói ítélettel megszerzik. (A részleteket és kivételeket figyelmen kívül hagyom.) A marhalevelet kiállító marhalevelkezelő — közigazgatási szerv — köteles a marhalevelet kérő fél „jogosultságát” (R. 13. §. 2. bek.) vizsgálni. A „jogosultság” igazolása történhetik (No. 14. §. (2.) bek.) saját tenyésztésű állatokra nézve szükség esetén községi bizonyítvánnyal; „tulajdonjogilag megítölt” állatra nézve a Vht. 215. §-a szerinti „bírói” (helyesen: bírósági végrehajtói) átadó végzéssel (tehát nem bírói ítélettel, vagy végrehajtást elrendelő végzéssel) örökség, hagyomány esetén ismét községi bizonyítvánnyal; árverési jegyzőkönyvvel. Ez a helyszinelés pár darabja a marhaleveljogban.

Élvesztett marhalevel pótlásánál is vizsgálandó a tulajdonjog, esetleg nyomozás útján is (R. 27. §. (5) és (11) bek.) sőt a vágatás sem történhetik meg, ha a tulajdonjog kifogás alá esik (1929:XXVIII. t.-c. 3. §-ának (1) bekezdéséhez fűzött végrehajtási utasítás — Pénzügyi Közlöny 1929. 213. lap — és az ott idézett korábbi rendelet). A tulajdonjogot a külföldi marhalevel is bizonyítja (arg. R. 23. §. (5) bek.)

Származékos tulajdonszerzésnél a szerző tulajdonjogának igazolása a jogelőd birtokában levő marhalevellel történik. Tulajdonátruházás esetén a marhalevelkezelő megfelelő nyilatkozatot vezet a marhalevel hátára. (R. 19. §.) T o v á b b i tulajdonátruházás esetén már új marhalevelet kell a régi, u. n. alapmarhalevel alapján kiállítani. Ugyancsak új marhalevelet kell kiállítani akkor, ha az új tulajdonos hajtatja el, vágatja le közfogyasztásra az állatot, vagyis ha nála állanak elő azok a körülmények, amelyek bekövetkeztek a marhalevellel nem bíró állat tulajdonosa köteles kiállítani a marhalevelet.

A tulajdonátruházására vonatkozó közigazgatási szabályok magánjogilag már kevésbé jelentősek. A marhalevel átíratása egymagában nem pótolja a traditíót, viszont a traditio tulajdont ruház át akkor is, ha a marhalevel átíratása nem következett be. Igaz, hogy a kihágási R. büntetés terhével kötelezi a feleket a marhalevel átíratására (precízebben: az állat régi tulajdonosát arra, hogy a marhalevelet a marhalevelkezelőnek adja át, R. 26. §. (4) bek.) e szabály megszegésével végbe ment tulajdonátruházások azonban érvényesek. Következik ez abból, hogy a R. sehol sem fűz az idevágó szabályok megszegéséhez magánjogi hátrányokat, de ugyanezt az álláspontot foglalja el a judikatura is (N i z s a l o v s z k y: Dologi jog 418. old.)

A telekkönyvi jogból ismert műszó: a lejegyzés,

amely a R. szerint akkor fordul elő, ha egy marhalevélen nyilvántartott több állat közül egy vagy több elhullott, vagy számukra külön marhalevéll állíttatik ki.

Mindezekből kitűnik, hogy a marhalevéll sem nem dologi értékpapír, sem nem mozgó ingó-telekkönyv. Nincsen teherlapja; nem tünteti fel az összes tulajdonátruházásokat; nem nyilvánkönyv; a tulajdonátruházás érvényessége nem függ a marhalevéll való kitüntetés-től. A marhalevéll egyszerű kísérló irat, amelynek forgalmi és fogyasztási adó, valamint illetékjogi és állategészségügyi szerepe mellett magánjogi jelentősége is aván azáltal, hogy a fent előadottakhoz képest bizonyítja az állatra vonatkozó tulajdonjogot. Érdekes a civiljogász szempontjából az is, hogyan használják fel az idevágó közigazgatási szabályok a maguk céljaira a magánjog fogalmait.

Dr. Vági József.

A biztosítási jog nemzetközi egyeségesítése. A Biztosító Intézetek Országos Szövetsége a biztosítási jog nemzetközi egyeségesítéséről, német-francia és angol nyelven kiadott füzetben, amelyet a külföldi jogásztületeknek és biztosítási egyesületeknek is megküldött, a biztosítási jog nemzetközi egyeségesítésének tervét veti fel. A különböző jogágak nemzetközi egységesítésének történetét vázolja előbb a rövid tanulmány, majd reá tér annak kifejtésére, hogy a biztosítás, mint üzlet a fiókok, külföldi képviselvek koncernérdekeltségek vállalása és végül a viszontbiztosítás révén, nemzetközi hálózatként nyer kiépítést. Bár a biztosítás a különböző törvényhozások eltérő jogi szabályozása mellett is hatalmas lendületet vett, a biztosítási jog nemzetközi egységesítését, a biztosítási intézmény további fejlődése érdekében szükségesnek tartja, reá mutatva arra, hogy a gazdasági élet ugyancsak nagy lendületet vett a váltójogi szabályozás eltérése mellett is és a váltójog terén az egységesítés felé mégis hatalmas lépések történtek. A magyar kezdeményezés bizonyára élénk visszhangra fog találni az érdekelt külföldi körök előtt is.